

“นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา”

“ขอนอบน้อมแต่ท่านผู้หลุดพ้นแล้ว

ขอนอบน้อมแต่วิมุตติธรรม”

มรุตวิณี

กำกับโดย อาจารย์ อัครเดช (ต้น) นิธิจิตต์

จัดบทรบฉันทนา

ต.เมื่อกอง อ.เมื่อกอง

อ.ชลบุรี

พิมพ์ครั้งที่ 1 : ตุลาคม 2556
จำนวน : 10,000 เล่ม
พิมพ์ที่ : บริษัท แอ็ดวานซ์ อินเตอร์ พรีนติ้ง จำกัด
45 ซอยเพชรเกษม 69 แยก 11 ถนนเพชรเกษม
แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160
โทร. 0-2444-0245-7 โทรสาร 0-2444-2490
Email : aipthai@yahoo.co.th

พิมพ์เพื่อแจกเป็นธรรมทาน ไม่อนุญาตให้จำหน่าย

มรรควิถิ

มรรควิถิ

พระธรรมเทศนาและตอบปัญหาธรรมโดย

ท่านพระอาจารย์อัครเดช (ตัน) ธิรจิตโต

วัดบุญญาวาส ตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี

๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖

คนที่จะบรรลุมรรคผล ในขั้นเบื้องต้นนี้ จริงๆแล้ว
ขั้นตอนในการบรรลุมรรคผล มันมีคู่แห่งบุรุษ ๔ คู่ นับเรียง
ตัวบุรุษได้ ๘ บุรุษ คือโสดามรรค โสดาผล สกิทาคามิมรรค
สกิทาคามีผล อนาคามิมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค
อรหัตตผล

ทีนี้ถ้าจะเอาทางไปเพื่อบรรลุมรรคผล ตั้งแต่เบื้องต้นนี้
อันนี้อริยมรรคของพระโสดาบัน จะเริ่มเดินได้ ดำเนินทาง
จิตนะ ได้ก็ต่อเมื่อ ถ้าฆราวาสก็ต้องศีล ๕ เป็นปกติ ถ้าบางคน
จะรักษาศีล ๘ ก็ได้ ถ้าสามเณรก็ศีล ๑๐ พระศีล ๒๒๗
อริยมรรคนี้ยังไม่เดินนะนั่น มีศีลก่อน อริยมรรคนี้จะ
สมบูรณ์ได้ ก็ต่อเมื่อมีศีล ๕ เป็นปกติ แล้วก็จะมีสมาธิ

เมื่อมีศีล ๕ เป็นปกติแล้ว ก็มีสมาธิ คือต้องบำเพ็ญสมาธิภาวนา เติบจนกรรมนั่งสมาธิทำจิตให้สงบ จะสงบอย่างละเอียด หรือว่าสงบมากสงบน้อยก็แล้วแต่ อย่างน้อยต้องมาทรงอยู่ในอุปัชฌายสมาธิ อันที่ ๒ มีสมาธิในระดับอุปัชฌายสมาธิ ที่จะเห็นจิตเห็นอารมณ์ เห็นกิเลสอย่างหยาบ ก็มีความโลภความโกรธ ความพอใจความไม่พอใจ ในรูปเสียงกลิ่นรสสัมผัส อันนี้ต้องมีสติ มีปัญญาที่จะเห็น และมีปัญญาที่จะพิจารณาละ

อันนี้จึงว่า มีศีล มีสมาธิ มีปัญญาเกิดขึ้นพร้อมกันแล้วทรงให้ได้ ศีล ๕ ก็ต้องเป็นปกติ สมาธิก็ทรงได้ ทรงในระดับอุปัชฌายสมาธิ และสติปัญญานี้ต้องพิจารณาอารมณ์ได้ มีอารมณ์ก็พิจารณาละวางได้ ให้ใจวางจากอารมณ์ และเมื่อวางจากอารมณ์ อันนั้นมรรคก็ยังไม่เดินนะ

มรรคจะเดินก็ต่อเมื่อ มีสติสมาธิเป็นฐานของจิต แล้วยกร่างกายขึ้นมาพิจารณา จะพิจารณามรณานุสติ หรืออาการ ๓๒ หรืออสุภกรรมฐาน หรือพิจารณาธาตุกรรมฐานก็แล้วแต่ ให้เห็นความไม่เที่ยง ความไม่ใช่ตัวตนของกายนี้ ถ้าใจเห็นครั้งแรก เห็นในสมาธินะ สติปัญญาสนใจในสมาธิ

เมื่อใจเห็น มันจะเกิดสลดสังเวช แล้วเกิดปิติ แล้วเกิดการวางความยึดมั่นถือมั่นในกายตนชั่วคราว เข้าสู่ความสงบ เมื่อใจออกจากอริยาบถนั่งสมาธิเดินจงกรม จะมีสติเข้มแข็ง จิตจะเป็นอุเบกขา แล้วตอนนี้จะรู้เลยว่า มรรคเริ่มเดินแล้ว

คือมีศีลเป็นปกติ มีสมาธิเป็นท่ามกลาง มีปัญญาเป็นที่สุด แล้วพิจารณาอันนั้นปั๊บ เห็นแล้วปล่อยวาง แล้วจะรู้แล้วว่า ถ้าเราพิจารณาอย่างนี้ไปเรื่อยๆ แล้วจะทำให้กิเลสเบาบางไปจากจิตใจเราได้อันนี้คือมรรคของพระโสดามรรคเริ่มเดินคือต้องพิจารณากายในกายให้เห็นสักครั้งหนึ่ง ฉะนั้นบางคนเห็นอาทิต्यหนึ่ง แล้วก็ทิ้งไว้ไม่ภาวนา อีกสองสามเดือนไม่เห็น อย่างนี้มันก็ได้ มันต้องสามารถกำหนดได้เรื่อยๆ พิจารณากายในกายได้เรื่อยๆ ความไม่เที่ยง ความไม่ใช่ตัวตนนี้ เห็นแล้วปล่อยวางไปเรื่อย ปล่อยวางชั่วคราว แล้วใจเห็นเห็นในใจนี้ จนอินทรีย์บารมีแก่กล้าเต็มรอบมัน ถ้าเห็นในใจจริงๆว่า ร่างกายนี้ไม่ใช่จิตนี้ จิตนี้ไม่ใช่ร่างกายนี้ เมื่อใจปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่นในกายตน อย่างหยาบ นี่จิตก็เปลี่ยนเป็นพระโสดาผลขึ้นมา จากอริยมรรคของโสดามรรคก็เป็นโสดาผล คือว่าเปลี่ยนตรงที่ว่า ใจเห็นว่า ร่างกายนี้ไม่ใช่จิตนี้ จิตนี้ไม่ใช่ร่างกายนี้ คือใจปล่อยวางแล้ว

มรรควิธี

แล้วเมื่อบรรลุโสดาผลนี้ ความโลภจะบรรเทาเบาบางลงไป ความอาฆาตพยาบาทไม่มี มีแต่ความโกรธ ความไม่พอใจ แต่จะละได้เร็ว ความยึดมั่นถือมั่นในตัวตนนี้จะละได้เร็ว น้อยลงในขนาดในระดับที่ว่า โรคภัยไข้เจ็บบังเกิดขึ้นจิตใจไม่หวั่นไหว ในระดับนั้นนะ ร่างกายนี้จะแตกสลายจิตใจก็ไม่สะดุ้งกลัว อันนี้เรียกว่า จิตเข้าสู่ภูมิของโสดาบันผลนี้โสดาบันผลจะปรากฏตรงนั้น อันนี้ก็สบายแล้ว อันนี้ไม่มีชาติที่ ๘ เห็นแตกก่อนแตก เห็นตายก่อนตาย อย่างช้าไม่เกิน ๗ ชาติ อย่างกลางไม่เกิน ๓ ชาติ อย่างเข้มขันนั้น ถ้าร่างกายแตกดับในโสดาบันในชาตินี้ ชาติหน้าเกิดเป็นมนุษย์นี้ ถ้าเข้มขันนะ ก็ทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพานได้ในชาติต่อไป อันนี้หมายถึงคุณสมบัติของพระโสดาบันผล

ส่วนพระสภิกษาคามีมรรคนี้ ก็ต้องบำเพ็ญศีลต่อไป ศีลถ้าพรากวาศักศีล ๕ สมาธินี้จะละเอียดขึ้น เพราะว่าอารมณ์มันน้อยลง อารมณ์ภายในใจมันน้อยลง การบำเพ็ญสมาธินี้หมายถึงเขาต้องทำต่อเนื่องนะ ทำต่อเนื่องทุกวัน สมาธิทรงตัว สมาธิละเอียดขึ้น สติปัญญาก็ละเอียด มีอารมณ์ความโลภก็ละได้เร็ว มีอารมณ์ความไม่พอใจก็ละได้เร็ว และ

จิตว่างจากอารมณ์ ก็พิจารณาภายในกายอีก จะพิจารณา
มรณานุสติ หรืออาการ ๓๒ ก็พิจารณาเห็นความไม่เที่ยง
ความไม่มีตัวตนได้ง่าย พิจารณาไปเรื่อยๆ พิจารณาแล้วก็พัก
จิตในความสงบ หรือว่าบางคนพิจารณาวันนี้ พรุ่งนี้ไม่อยาก
พิจารณา มีสติมีสมาธิมีจิตเป็นอุเบกขาก็ได้ พิจารณามะรณนี้
ก็ได้ แต่ถ้าอยากพิจารณาพรุ่งนี้อีก ก็พิจารณาได้อีก อย่างน้อย
วันละครั้ง แต่บางคนเขาพิจารณาครั้งหนึ่งนี่ เช่นพิจารณา
วันนี้ จิตสงบแล้วใช้สติปัญญาพิจารณาภายในกายนี้ จะพิจารณา
อาการ ๓๒ ก็ได้ เห็นความเสื่อมความไม่เที่ยง จะพิจารณา
อสุภกรรมฐานก็ได้ เห็นความเสื่อมความไม่เที่ยงปั๊บ จิตเข้าถึง
ไปสู่อุเบกขา พอดอนออกมาปั๊บ บางทีมีทรงสติสมาธิปัญญา
ไว้ ๓ วัน ๗ วัน คือไม่อยากพิจารณา อันนี้ก็ได้อันนี้ไม่ต้อง
พิจารณา แต่ต้องรู้ตัวเองว่า ถ้าเมื่อไหร่อยากพิจารณาก็
พิจารณาต่อไปอีก

อันนี้มรรคจะเดินไปอย่างนี้ จะเดินไปเรื่อย สกิทาคามิ
มรรคเขาก็จะเดินไป เหมือนโสดามรรคนี้ แต่ละเอียดขึ้น
ศีลเป็นปกติเลย ศีล ๕ นี้เป็นปกติเลย ไม่มีเจตนาที่จะ
ล่วงละเมิดศีล สมาธิจะเริ่มทรงตัวดีขึ้น สติปัญญาก็คมขึ้น

พิจารณากายในกายก็ละเอียดขึ้น จะพิจารณาอาการ ๓๒ ให้เห็นเป็นปฏิรูปก็ได้ พิจารณาอสุภกรรมฐานให้เห็นความเสื่อมความไม่เที่ยงก็ได้ จะแยกแยะพิจารณาธาตุกรรมฐานก็ได้ นี้ถ้าพิจารณาอยู่บ่อยๆ เมื่อมีอารมณ์ก็พิจารณาอารมณ์ปล่อยวาง เมื่อจิตว่างจากอารมณ์ก็พิจารณาร่างกาย พิจารณาบ่อยๆ จนมันเต็มรอบของมัน อินทรีย์บารมีแก่กล้าเต็มรอบหรือเรียกมรรคสมังคีรวมตัว จริงๆมันเห็นแค่ขณะจิตเดียวนะ เห็นในจิต ว่ากายนี้ไม่เที่ยง ไม่ใช่ตัวตน พิจารณาอสุภกรรมฐาน ให้เห็นความไม่เที่ยงความเสื่อมไป หรือว่าพิจารณาส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ให้เห็นความไม่เที่ยงความไม่ใช่ตัวตนนี้ เมื่อมันเต็มรอบมัน เห็นในใจปั๊บ ขณะจิตเดียวนะ มันปล่อยวางปั๊บ จิตมันละความยึดมั่นถือมั่นในกายตนอย่างกลางได้ อย่างกลางได้อันนี้ก็เปลี่ยนจากสภิกาคามิมรรคเป็นสภิกาคามิผล คู่ที่ ๒ เป็นสภิกาคามิผลปรากฏขึ้น ตรงนี้ทำให้ความโลภบรรเทาเบาบางลงไป ทำให้ความโกรธความไม่พอใจน้อยลงไปอีก ความยึดมั่นถือมั่นในตัวตนก็น้อยลงไปอีก

ที่นี้การบำเพ็ญอนาคามีมรรคนี้ ต้องเปลี่ยนแล้ว ถ้า
ฌราวาสศีล ๕ ต้องเปลี่ยนเป็นศีล ๘ กำล้งของศีล ๕ ไปไม่ได้
ต้องประพฤติพรหมจรรย์ เพราะตรงนี้ต้องตัดกิเลส กิเลสที่
ละเอียดของการพิจารณากาย ต้องซ้กสะพานไม่ยุ่งเกี่ยว
ต้องประพฤติพรหมจรรย์ ถ้าเรารักษาศีล ๕ อยู่ ถ้าจะดำเนิน
จิตเป็นอนาคามีมรรคนี้ ต้องเปลี่ยนจากศีล ๕ เป็นศีล ๘
ส่วนสามเณรก็ทรงศีล ๑๐ ไว้ พระก็ศีล ๒๒๗ ไว้เป็นปกติแล้ว
เมื่อเปลี่ยนเป็นศีล ๘ แล้ว สมาธิจะละเอียดขึ้น เพราะอารมณ์
มันน้อยมากเลย บางทีอารมณ์ จริ่งๆแล้ว ความโลภมันแทบ
ไม่ต้องการอะไร เพราะว่าต้องการแต่รู้ธรรมเห็นธรรมแล้ว
ยิ่งถ้าเป็นพระสงฆ์นี้ วัตถุประสงค์ในโลกทั้งหลายก็ไม่ค่อยปรารถนา
เพราะว่าท่านสละมาแล้ว แล้วเรื่องกิเลสก็จะไปออกทางเรื่อง
ปัจจัย ๔ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ ยารักษาโรค ก็มีแค่นั้น
แหละ ท่านก็พิจารณาโดยแยบคายแล้วปล่อยวาง อารมณ์
ความโกรธนี้มันกระเพื่อมขึ้นมาปั๊บ สติปัญญามันเห็นปั๊บ ก็
ละวางได้ง่าย อารมณ์มันกระเพื่อมนิดเดียว สติปัญญามัน
เห็น มันคม มันก็ละวางได้ง่ายเรื่องอารมณ์นะ ความพอใจไม่
พอใจในรูปเสียงกลิ่นรสสัมผัสมันน้อย น้อย เพราะมันฝึกซ้อม
พิจารณา ตั้งแต่มรรคโสดาบันแล้ว โสดามรรค พิจารณา

เรื่อย ฉะนั้นอารมณ์มันกระเพื่อมขึ้น สติปัญญามันเห็นปั๊บ มันก็ตัดขาด ขาด ขาด เมื่อจิตว่างจากอารมณ์ พิจารณาภายในกายนี้ต้องละเอียดแล้ว พิจารณาอสุภกรรมฐานเข้าไปสู่ความว่าง พิจารณาธาตุกรรมฐานไปสู่ความว่าง พิจารณาว่างเรื่อย ๆ ว่างเรื่อย ๆ

ทีนี้ ถ้าเริ่มการพิจารณากาย ย้อนมาตั้งแต่ทีแรก ถ้าพระโสดาบันพิจารณาแค่ มรณานุสติหรืออาการ ๓๒ ก็ได้ ถ้าละเอียดขึ้นไป มรรคของสกิทาคามีมรรค ก็เริ่มอสุภกรรมฐาน ธาตุกรรมฐานละเอียดขึ้นไป ซ้ำๆ ซากๆ เข้าไป ถ้ามรรคของอนาคามีมรรค ก็จะพิจารณาอสุภกรรมฐานก็ดี ธาตุกรรมฐานก็ดี เข้าไปสู่ความว่างเลย พิจารณาจนใจว่างจากการยึดมั่นถือมั่นในกายตน พิจารณาให้ว่างไปเรื่อยๆ พิจารณาภายในว่าง แล้วมันคล่อง เพราะว่าคล่องมาตั้งแต่ขั้น ๑ ขั้น ๒ พอขั้น ๓ ปีบพิจารณาภายในกายมันคล่องหมดเลย กำหนดอสุภะปีบทะลุไปเลย กำหนดพิจารณาธาตุปีบแตกกระจายไปเลย มันจะคล่องมากเลย คล่องมากไปเรื่อยๆ กำหนดได้เรื่อยๆ ทีนี้ถ้าสติปัญญาคม พิจารณาอยู่ประจำนี้ มันจะมีความชำนาญมาก จะพิจารณาเมื่อไหร่ก็ได้

หลับตาก็พิจารณาได้ ลืมตาเห็นใครก็พิจารณาได้ แล้วแต่
อุปนิสัยวาสนาของแต่ละบุคคล อย่างบางท่านมองเห็นคนก็
แตกเลย จะกำหนดกายนี้ด้วยความชำนาญของการพิจารณา
อสุภะ กำหนดมาดูกายก็แตกสลายไปเลยอย่างนี้ ถ้ากำหนด
ไปดูหนังอย่างนี้ บางทีก็ทะลุไปเลย มุดเข้าไปในหนังเนื้อ
เอ็นกระดูก เข้าไปในโพรงกระดูกออกมาเลย มันเป็น
สภาวะธรรมปรากฏขึ้นให้เห็น แล้วสุดท้ายแล้วนี้ เห็นเป็นร่างกาย
ปกติ สมมุติว่าหนังนี้ก็ไม่ต้องพิจารณาต่อเลย ตาเห็นหนัง
ปั๊บรู้ มันสกปรกเลย รู้ในใจเลย แต่ก่อนต้องเปลี่ยนลอก
หนังออก พิจารณาให้มันละเอียดเข้าไป พอจิตมันถอนออก
มาเรื่อยๆปั๊บ เห็นหนังก็รู้ ความรู้มันจะปรากฏขึ้น รู้เลยว่า
มันประกอบด้วย ธาตุดินธาตุน้ำธาตุลมธาตุไฟ แต่ไม่ต้องคิด
ไม่ต้องอธิบาย มันรู้ไปหมดเลย พอกำหนดดูหนังกำหนดรู้ปั๊บ
มันจะทะลุไปหมดเลย จะเห็นว่ามันไม่มีอะไร เป็นแต่เพียง
ธาตุธรรมชาติ และความเห็นมันจะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ เห็นไป
เรื่อยๆ จนเห็นชัด

มันก็จะเห็นว่ากายที่ผ่านพ้นมา มันก็ไม่เที่ยง กายที่จะ
แปรเปลี่ยนไปในอนาคต มันก็ไม่เที่ยง แล้วมันจะย้อนกลับมา

เห็นกายในกายปัจจุบันก็ไม่เที่ยง ถ้าอินทรีย์บาร์มีแก่กล้าแล้ว
เต็มรอบของเขานะ เรียกมรรคสมังคีปรากฏนี้ ขณะจิตเดียว
ที่ใจพิจารณาภายในกาย ครั้งสุดท้ายปั๊บบ ถ้าเห็นในจิต ลงไป
พิจารณาภายใน กะลุไปสู่ความว่างลงไปปั๊บบ หลุดไปเลยนะ
มันจะเห็น เห็นในจิตว่า กายนี้ไม่เที่ยง ไม่ใช่ตัวตน แล้วมัน
ปล่อยวางกิเลสอย่างละเอียด ของเรื่องการพิจารณาภายใน
วางสนิท เมื่อวางสนิทปั๊บบ จิตมันก็ดับความโลภ ดับความโกรธ
ดับความยินดีในกามทั้งหลาย ดับสนิทคือว่าวางการพิจารณา
แล้ว ทีนี้มันก็หยุดการพิจารณาภายในเลย หมุดหน้าที่ของการ
พิจารณา เพราะว่ามันไม่รู้จะพิจารณาอะไรอีกแล้ว มันเข้าใจ
หมดแล้วในเรื่องร่างกาย อันนี้ผู้ที่ผ่านทางนี้ เขาสมมุติว่า
เป็นอนาคามีผล จากมรรคเปลี่ยนเป็นผล ทีนี้ความโลภ
ดับลง ความโกรธดับลง ความยินดีในกามทั้งหลายดับลง
เพราะความยึดมั่นถือมั่นในตัวตนไม่มี ทีนี้จิตมันก็เดินไปท่ามกลาง
ความสงบเยือกเย็น

มันเดินไปในท่ามกลางความสงบเยือกเย็น อันนี้ผู้
บรรลุมรรคผลในขั้นนี้ใหม่ๆ ใจสงบเยือกเย็นเหมือนไม่มีกิเลส
เพราะว่าจิตมันว่าง ว่างจากความยึดมั่นถือมั่นในวัตถุธาตุ

ทั้งหลาย ว่างจากความยึดมั่นถือมั่น ในกายตนและในกาย
ของคนอื่น จิตมันว้างเหมือนไม่มีกิเลส แต่มันก็รู้อย่างไม่ถึง
ที่สุด เพราะว่ามันยังมีความหลงส่วนละเอียดอยู่ แต่มันหา
กิเลสไม่เจอ เพราะจิตมันละเอียด มันเหมือนไม่มีกิเลส เพราะ
มันแทบไม่มีความทุกข์นะ ทุกข์จากความโลภไม่มี ทุกข์จาก
ความโกรธไม่มี ทุกข์จากความยินดีพอใจไม่มี มันก็ไม่รู้จะทุกข์
จากอะไร แต่ใจที่ว้างนี้ ครูบาอาจารย์ว่า มันมองอะไรไปว่าง
หมด มองคนทะลุไปหมด มันก็เห็นสักแต่ว่า วัตถุสิ่งของต่างๆ
ก็ว่างหมด จึงบอกว่า บางท่านว่า แผ่นดินทั้งหลายในโลกนี้
เป็นทองคำทั้งหมด ก็ยังสักแต่ว่าเป็นธาตุธรรมชาติ เป็นเพชร
ทั้งหมด ก็ยังสักแต่ว่าเป็นธาตุธรรมชาติ ไม่ต่างจากก้อนหิน
ก้อนกรวดก้อนทราย มันเป็นแบบนั้น แล้วจิตใจสงบเยือกเย็น
มากทั้งวันทั้งคืน

จริงๆแล้วการพบความสุขที่แท้จริง พบตั้งแต่ไสตอตัน
แล้ว แต่มันก็พบความสุขที่แท้จริงก็ละเอียดขึ้นไป พอ
อนาคามีผลมันสุขสงบเยือกเย็นมาก บางทีเยือกเย็นในฉาน
สมาธิสมาบัติอะไรต่างๆ มันสงบเยือกเย็น มันไม่มีกิเลสไหล
ออกมา เพราะไม่เห็นกิเลส เพราะไม่เห็นกิเลส เป้าหนึ่งนี้

ตอนขึ้นตอนที่เรากำลังพิจารณาภายนอก หลับตาก็มองเห็นกาย ลืมตาก็เห็นกาย มันพิจารณาได้ จะพิจารณาเมื่อไหร่ก็ได้ แต่เรื่องกิเลสในจิตที่ความหลงส่วนละเอียด มันพิจารณาไม่ได้ มันไม่เห็น เหมือนมนุษย์ล่องหนแล้ว มาบ๊ีบก็หายไป ถ้าเป็นเรือรบนี้ เข้าศึกเรือศัตรูมาหรือเครื่องบินมา ก็ให้เห็นในจอเรด้า มองเห็นยิงทำลายได้ หมายถึงการพิจารณาภายนอกแต่ว่านี่ดูจอเรด้า ไม่เห็นอะไรเลย มันมาเหมือนมนุษย์ล่องหนเลย หายไปไม่ปรากฏขึ้นในใจ เพราะใจสงบเยือกเย็น ด้วยฌานสมาบัติหรือสมาธิอะไรก็แล้วแต่ การปล่อยวางกิเลสอย่างหยาบอะไรก็แล้วแต่ มันสงบเยือกเย็น ที่นี้ใจจะมีอารมณ์กุศล คิดแต่ในแง่ที่ดี เพราะเรื่องความคิดที่ไม่ดีมันไม่มี คิดแต่แง่ดี นี่คิดปรุงแต่งแต่เรื่องที่ดี ปรุงแต่งไปแต่ว่าใจก็เหมือนไม่มีกิเลส ที่นี้มันจะพักอยู่ตรงนั้นนะ

ถ้าการดำเนินอริยมรรคของ**อรหัตตมรรค** ก็ต้องบำเพ็ญศีล ถ้าฆราวาสก็ต้องเป็นศีล ๘ ที่ทรงตัว เณรก็ศีล ๑๐ พระ ๒๒๗ ทรงตัวเหมือนเดิม สมาธิละเอียดขึ้นนะ ต้องละเอียดขึ้น เพราะว่าอารมณ์ความโลภไม่ต้องพิจารณา ความโกรธไม่ต้องพิจารณา ภายในกายตนไม่ต้องพิจารณา

อารมณ์มันก็น้อย ทีนี้กิเลสมันอยู่ที่ไหน ความหลงของจิตก็
ยึดตัวจิตนี้ ยึดปัจจุบันจิต ปัจจุบันธรรม เป็นตัวจิต มันไม่ยึด
เรื่องอดีต ไม่ยึดเรื่องอนาคต ไม่ยึดเรื่องอดีตนะ ไม่ยึดสิ่งที่
ผ่านมา ละวางได้ ไม่ยึดเรื่องอนาคต แต่ใจมันยังยึดปัจจุบัน
ยึดในปัจจุบันว่าเป็นตัวจิต สิ่งอะไรก็แล้วแต่ที่มันเกิดขึ้นนะ
มันยึดเป็นตัวจิต เช่นอารมณ์ ความฟุ้งซ่านในอารมณ์กุศลก็
เป็นจิต จิตในระดับนี้เป็นจิตที่สะอาด แต่ไม่เป็นจิตที่บริสุทธิ์
เพราะยังมีความหลงของจิต ที่ยึดมันถือมันในปัจจุบันว่า
เป็นจิต จริงๆก็ต้องละอดีต ละอนาคต และละปัจจุบัน
แต่อนาคตามีผลละไม่ได้ ละปัจจุบันไม่ได้ เพราะว่าเหมือน
เมล็ดพันธุ์พืชนะ เอาเนื้อมันออกไปหมดแล้ว เนื้อตายแล้ว
แต่เมล็ดนี้ล้มพัดไปทิศต่างๆ มันยังเกิดได้ มันยังมียาง
มันเกิดได้ ทีนี้ถ้าคนที่บรรลุนาคามีผลนี้ ร่างกายแตกดับ
ไปแล้ว มันยังมียางเหมือนเมล็ดพันธุ์พืช ไปเกิดสุทธาวาส
พรหมได้ มันเป็นแบบนั้น ไปเกิดได้เพราะมันยังมียาง ทีนี้
ถ้าจะไม่เกิด ต้องทำอย่างนี้ให้ตาย หมายถึงเมล็ดต้องตาย ทีนี้
ไอ้ตรงนี้แหละ

จิตไม่ติดในอดีต ไม่ติดในอนาคต แต่มันติดในปัจจุบัน ปัจจุบันที่มันเห็นอะไรเป็นว่าง ไม่มีอะไรที่ยึดมันถือมัน จิตก็ว่าง ๆ แต่ในจิตที่ว่างนี้ มันมีกิเลสทั้งหมดเลย เพราะว่าอาการของจิตส่วนละเอียดนี้ เวทนาของจิตส่วนละเอียด ความสุขส่วนละเอียดมันก็ยึดว่าเป็นจิต ความจำได้หมายรู้ต่าง ๆ ก็ยึดว่าเป็นจิต นี้ เวทนาของจิตก็ยึดว่าเป็นจิต ความจำได้หมายรู้คิดว่าเป็นจิต ความนึกคิดปรุงแต่งเรื่องที่ดีก็เป็นจิต การรับรู้สักว่าจิต ที่ว่าผู้รู้นะ ไ้ผู้รู้นี้ ยังเป็นกิเลสอยู่ เป็นผู้รู้ที่สะอาด แต่ยังไม่บริสุทธิ์ ทีนี้ครูบาอาจารย์บางท่านจึงว่า ที่ใดมีจุดมีต่อมแห่งผู้รู้ ที่นั่นคือภพคือชาติ ผู้รู้นี้เป็นผู้รู้ที่มีกิเลส เพราะว่าจิตตรงนี้ มันเอาตรงนี้รวบเป็นของมันหมดเลย ว่าคือเป็นใจที่สะอาด แต่มันคิดว่า มันมองไม่เห็นกิเลส มันยึดตรงนี้หมดเลย ละรูปได้อย่างเดียว

ฉะนั้น จึงว่าตรงนี้เวลาคนพูดสติปัฏฐาน ๔ บอกว่า พิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม เรื่องจิตเรื่องธรรมไม่ต้องพิจารณาหรอก ชั้น ๕ นี้ คนจะศึกษาตำราแล้วพิจารณา ชั้น ๕ ไ้ ๔ ชั้นไม่ต้องพิจารณาเลย ถ้าโสดาบัน มรรคของโสดาบันหรือสกิทาคามี อนาคามี ไม่ต้องคิดถึงเลยพวกนี้

แต่คนเราจะชอบพิจารณาตามหนังสือ ชั้น ๕ พิจารณาไป มันจะเห็นเป็นเงาๆ เท่านั้นแหละ ถ้าจะเห็นจริงได้ ต้องมรรคของอรหัตตมรรค จึงจะเห็นเวทนาของจิต สัญญาของจิต สังขารจิต วิญญาณจิตได้ชัด ไม่อย่างนั้นเห็นไม่ได้ ถ้าเรื่องเออาการปฏิบัติจริงๆนะ ในใจ ทีนี้ถ้าเราศึกษาตำรา บางคนอย่างเช่นเขาถามว่า ถ้าพิจารณาปฏิบัติจนอุปบาทขาดได้ไหม นั่นมันปริยัติ เขามาแต่งมาสมมติขึ้นมา แล้วจะมาตัดตรงไหนล่ะ นี่ในขั้นนี้ ยึดตรงนี้เป็นจิตหมดเลย ยึดปัจจุบันว่าเป็นจิต มันก็ไม่เห็นกิเลสซิ ไม่เห็นกิเลสเพราะยึดว่าเป็นจิตของเรา เป็นจิตผู้รู้

จิตผู้รู้ แต่ผู้รู้ตรงนี้ยังมีกิเลสไป ครูบาอาจารย์จึงบอกว่า ไม่ยึดอดีตไม่ยึดอนาคตไม่ยึดปัจจุบัน แต่ตรงนี้อนาคามิผล ยึดปัจจุบัน ทีนี้สติปัญญาต้องละเอียด เมื่อศีลเป็นปกติ สมาธิละเอียดขึ้น สติปัญญาละเอียดขึ้น จะเห็นการกระเพื่อมของจิต การกระเพื่อมของเวทนาของจิต ความสุขส่วนละเอียดที่มันปรุงแต่งขึ้นไป ปรุงแต่งในเรื่องที่ดีนี้ ในเรื่องฟุ้งซ่านในธรรมนี้ ก็นี่มันเป็นกิเลส สติปัญญาต้องเห็น อาการนี้กระเพื่อมขึ้น เกิดขึ้นดับไป สติปัญญาละเอียดตาม ก็เห็นความไม่เที่ยง

ของเวทนาของจิต หรือความนึกคิดปรุงแต่ง ความจำได้
 หมายรู้ มันก็จะวาง วาง วางไป มันก็จะพิจารณาตรงนี้แหละ
 ให้เห็นความไม่เที่ยง ของความจำได้หมายรู้ สังขาร พิจารณา
 บ่อยๆ การจำ ผู้รู้ต่างๆการรับรู้ต่างๆนี้ ที่ปกติคนเขา
 เรียกจิตวิญญาณนี้ เพราะจิตมันมาเอาวิญญาณเป็นตัวจิต
 จิตวิญญาณเลยติดกัน จิต วิญญาณ เรียกว่าจิตมันมีใน
 วิญญาณของคนทั่วไป แต่จิตที่มันถอยออกมา มันไม่มี
 วิญญาณติดอยู่ในจิต เป็นจิตที่บริสุทธิ์ เป็นจิตของพระอรหันต์
 นี้ อันนี้มันก็ไปยึด ไปยึดเข้าไปตรงนี้

ทีนี้จะพิจารณาความนึกคิดปรุงแต่ง เราจะพิจารณา
 ทำลายได้ไง ถ้าทำลายก็จะไม่เหลืออะไร คือถ้าทำลายจิต
 มันจะเหลืออะไรละ ความนึกคิดปรุงแต่ง ถ้าไม่ใช่เราแล้ว
 จะมีอะไร คือความนึกคิดปรุงแต่งในเรื่องที่ดี สติปัญญามัน
 ต้องพิจารณาทำลายหมด ต้องเห็นความไม่เที่ยง คือว่าจริงๆ
 นะครูบาอาจารย์บอกไว้แล้ว กิเลสนะ คือใจเราเป็นกิเลส
 ทั้งหมดเลย จิตตอวิชา ใจเป็นกิเลสทั้งหมดเลย แต่ใจมัน
 หลงใจ มันยึดมันไว้ไม่ปล่อยวาง ไม่ปล่อยวาง ก็พิจารณาชั้น
 ทั้ง ๔ ชั้นนะ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ให้เห็น

ความไม่เที่ยง ความไม่ใช่ตัวตนบ่อยๆ แล้วต้องเห็นในจิตบ่อยๆ จนเต็มรอบม้วน เหมือนการพิจารณากาย เต็มรอบม้วน จึงจะตัดขาด ครูบาอาจารย์บางท่านจึงบอกว่า ที่ได้มีจุดมีต่อมผู้รู้ที่นั่นคือภพคือชาติ ถ้าเราไปยึดมั่นถือมั่นตรงนั้นเป็นผู้รู้ มันยังไม่บริสุทธิ์ มันเป็นผู้ที่ังมีความหลงอยู่ ท่านให้ทำลาย

ทำลายสิ่งที่เรียกว่าเป็นจิตของเรา ทำลายไปมันจะเหลือความรู้ที่บริสุทธิ์ขึ้นมา ครูบาอาจารย์ท่านถึงว่ามันเป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ อันนี้คือทางดำเนินของมรรคและผลปรากฏขึ้น ในการที่ว่าตัดความหลง ที่จิตหลงทุกสิ่งทุกอย่าง หลงในชั้นทั้ง ๔ ชั้น ว่าเป็นจิตนะ เพราะว่าจริงๆแล้วจิตไม่มีในรูป จำไว้

จิตนี้ไม่มีในรูป เพราะมันว่างแล้วไง วางรูป จิตก็อยู่นอกรูป แต่ว่าจิตของอนาคามีผล มันยึดนี้ว่าเป็นจิต แต่จิตต้องพิจารณาว่า จิตมันไม่มีในเวทนา จิตไม่มีในสัญญา จิตไม่มีในสังขาร จิตไม่มีในวิญญาณ จิตนี้เป็นอิสระ ไม่อยู่ในชั้นทั้ง ๕ จิตนี้ไม่มีในรูป ไม่มีในเวทนา ไม่มีในสัญญา ไม่มี

ในสังขาร ไม่มีในวิญญาณ จิตนี้ต้องเป็นอิสระออกมา จึงเป็น
 ธรรมชาติที่บริสุทธิ์ หรือเป็นความรู้ที่บริสุทธิ์ขึ้นมา จิตจึง
 ไม่ติดในอดีต ไม่ติดในอนาคต หรือในปัจจุบัน หลวงพ่อชา
 ว่า ไม่ก้าวไปข้างหน้า ไม่มาข้างหลัง ไม่หยุดอยู่ นี่คำ
 ครูบาอาจารย์เป็นแบบนี้ มันถอนออกหมดเลย บางที
 ครูบาอาจารย์ท่าน เคยได้ยินไหม รู้สึกเป็นภาพิตของหลวงปู่หล้า
 ใจใดไม่ติดในผู้รู้เป็นตัวเหตุ ใจนอกเหตุไม่ต้องถามหา นี่อัน
 นี้เป็นปริศนาธรรมนะ ใจใดมันติดในผู้รู้ มันรับวิญญาณ
 ผู้รู้เป็นตัวเหตุ มันก็เลยเป็นภพเป็นชาติ ใจนอกเหตุไม่ต้อง
 ถามหา ใจที่อยู่นอกเหตุมันไม่ต้องถามหาแล้ว มันเป็นใจที่
 บริสุทธิ์ใจ นี่ตัวนี้ แต่ใจที่ยังมีอยู่ในพวกนี้ มีอยู่ในวิญญาณนี้
 มันเป็นกิเลส มันยังมีกิเลสอยู่ นี่มันมีเหตุมีผลอยู่ หลวงพ่อชา
 นอกเหตุเหนือผล ให้มันนอกเหตุเหนือผล มันนอกเหตุ
 เหนือผล เหนือดีเหนือชั่ว นี่วางนอกเหตุเหนือผล มันเหนือไป
 กว่านั้นอีก นอกเหตุเหนือผลมันไม่มีอะไรพูด ถ้ามันมีทั้งเหตุ
 เหตุดีมันก็ให้ผลดี เหตุไม่ดีก็ให้ผลไม่ดี แต่ต้องวางหมด แต่
 ก่อนก็วางความไม่ดีก่อน ต่อไปก็วางสิ่งที่ดีด้วย ไม่ยึดติดอะไร
 ทั้งสิ้น อันนี้มรรคมันก็ดำเนินไป มรรคแล้วผลมันก็ปรากฏขึ้น

ถาม ความไหวของจิต

ตอบ ความไหวของจิต ก็คือการกระเพื่อมของพวกนี้ ของ เวทนาสัญญาสังขารวิญญาน

ถาม จับได้ใช่ไหมคะ

ตอบ สติปัญญาที่มั่นคง มันก็จะเห็น ที่ครูบาอาจารย์ท่าน ว่าสติปัญญาอัตโนมัติ แต่ว่าต้องเห็นบ่อยๆ จนอินทรีย์ บารมีแก่กล้าเต็มรอบของมัน แล้วเห็นในจิตบีบ มัน ขาด ขาดถึงจะวางได้ เหมือนกายเห็นกายนี้ ถ้ามันไม่ เห็นเต็มรอบ มันก็ไม่ขาด ถ้าขาดมันก็วาง วาง จิตมันก็ ปล่อยาว

ถาม กายมันเห็นง่ายกว่า

ตอบ กายเห็นง่ายซิ หลับตาก็นึกเห็น สัมผัสเห็น แต่ว่ากิเลส มันอยู่ที่ใจ ใจที่ครูบาอาจารย์มักพูด ใจเป็นอวิชชา ใจมันเป็นกิเลสหมดเลย แต่ว่าเราสงวนมันไว้ ไม่กล้า พิเคราะห์สังขาร ถ้าพิเคราะห์สังขารแล้วมันจะเหลือ อะไร พวกเราคิดว่าใจนี้ เราก็ต้องนึกคิดใช้ไหม นึกคิด ประดูแต่งเป็นสังขาร จึงว่าสิ่งที่คิดไม่ใช่จิต เพราะเรา คิดว่า เราคิดไปกับสังขารนี้ เราคิดว่าสังขารมันออก

จากใจเรา แต่สังขารนี้ก็ไม่ใช่ใจเรา เป็นความแยกกายของใจที่มันออกมา สติปัญญาคือความแยกกายของใจที่ไปเห็นกิเลสแล้วปล่อยวาง แต่ใจที่บริสุทธิ์ มันซ่อนอยู่ มันซ่อนกันอยู่ มันละเอียด มันเข้าใจยาก มันต้องปฏิบัติภาวนาไป

ถาม ตรงนี้เป็นอรุปราคะ

ตอบ มันก็ต้องละ ละความยึดมั่นถือมั่นทั้งหมด ให้ใจมันปล่อยวางหมดทุกสิ่งทุกอย่าง แม้มานะเราดีกว่าเขา เราเร็วกว่าเขา เราเสมอเขาก็ปล่อยวาง คือมันเป็นเพียงอาการของจิตแค่นั้น หรืออาการของใจแค่นั้น ใจมันอยู่นอกเหนือ มันถอยออกมา ถอยออกมาเห็นทุกอย่างเป็นความเกิดดับ เป็นความเกิดดับ ไม่ใช่ใจ

ถาม พิจารณา กับ คิด เหมือนกันไหมคะ อันเดียวกันไหม

ตอบ ในเบื้องต้นก็เหมือนกันแหละ สติปัญญาคิดพิจารณา ใช้ความคิดพิจารณา แต่ว่ามันต้องมีสมาธิ คือว่าเรามีศีลแล้ว มีปัญญาเลยไม่ได้ มีศีลอย่างเดียว ศีล ๕

หรือศีล ๘ ก็แล้วแต่ คิดอย่างไรก็ละกิเลสไม่ได้ เพราะสติความฉลาดตรงนี้ มันทื่อไม่คม มันยังไม่เป็นสติปัญญาจริงๆ ที่คิดนะคิดถูกแล้ว แต่ที่ว่าสติปัญญาที่คิดพิจารณานี้มันมีสมาธิ มันขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ศีลต้องเป็นปกติ ถ้าศีลแล้วสติปัญญาเลยมันไม่ได้หรอก มันไม่ถึง กำลังของมันเป็นแค่สติความฉลาดแค่นั้น แต่ถ้าจะเปลี่ยนศีลตรงนี้ ให้เป็นสติปัญญา ต้องมีสมาธิ

เมื่อมีสมาธิ สติปัญญาที่คิดพิจารณาไป สมาธินี้มันเป็นพลังงานที่ซ่อนอยู่ ที่อยู่ในสติปัญญานั้น ที่เปลี่ยนความคิดธรรมดาให้เป็นปัญญาที่จะตัดกิเลส ที่ละกิเลสปล่อยวาง ที่นี้เหมือนกับว่าสติปัญญานี้คือมีด มีดที่ไปตัดกิ่งไม้ หรือไปหั่นเนื้อหั่นผัก ถ้ามันคมมันตัดขาด แต่ถ้าสติปัญญามันไม่คม มันต้องมาลับ คือมาทำสมาธิ ที่นี้ความคิดของมรรคนี้ ของมรรคโสดตามรรคนี้ ท่านคิดไปด้วยสติปัญญาที่มีสมาธิแฝง เช่นถ้าเอาสติปัญญามาพิจารณาผม มันก็จะเห็นเป็นปฏิกุศล จะเอาสติปัญญามาพิจารณาหนังก็เห็นเป็นปฏิกุศล เพราะมีสมาธิ

เป็นพลังงาน ที่ทำให้สติปัญญามั่นคง ถ้าเราไม่มีสมาธิ
นะ เราคิดไปเราก็ไม่เห็นผมที่มันสกปรก พิจารณาหนึ่ง
ก็ไม่เห็นหนึ่งที่มันเป็นปฏิภูม มันไม่เห็น แล้วใจไม่เชื่อ
ใจไม่ยอมรับ ถ้ามันคิดเฉยๆ แล้วบางที่เราอาจจะสามารถ
ที่จะตอบได้ว่า ผมไม่สะอาดยังไง หนึ่งไม่สะอาดยังไง
แต่ใจไม่เชื่อ ไม่ปล่อยวาง เพราะไม่มีสมาธิแฝง ถ้ามี
สมาธิแฝง คือมรรคมันเดินแล้วนะ มีศีลมีสมาธิปัญญา
สมาธิแฝงปั๊บ มันอยู่ในสติปัญญาปั๊บมันขาด พิจารณา
ครั้งก็วางชั่วคราว แล้วมันก็จะเห็นทาง ว่าเราพิจารณา
อย่างนี้นะ พิจารณาภายในภายในนะ จิตมันเห็น มันเกิด
สลดสังเวช มันเกิดปิติ มันวาง

จริงๆแล้วนะ การพิจารณาภายในเข้าสู่โสดาผลนะ
พิจารณาภายใน ส่วนมากจะเกิดสลดสังเวช เกิดปิติ แล้ว
เกิดการปล่อยวาง ทีนี้มรรคที่มาสกิทาคามีผล มันไม่
เกิดสลดสังเวชแล้ว เกิดปิติแล้วปล่อยวาง พิจารณา
ภายใน เกิดปิติปล่อยวาง ถ้าพิจารณาตรงนี้มรรคที่จะ
ไปอนาคามีผลปั๊บ พิจารณาเข้าสู่สุขเลย พิจารณาภายใน
ปั๊บเข้าสู่สุขเข้าสู่อุเบกขเลย พิจารณาเข้าสู่สุข เข้าสู่อุเบกขา
เข้าสู่ความว่างเลย ไม่มีสลดสังเวชไม่มีปิติ บางทีไม่มี

ความสุข พิจารณากายปั๊บกลับเข้าสู่ความว่างเลย เข้าสู่ความว่าง ว่าง ว่าง ว่าง จนว่างถาวร นี่มันถึงทะเลสุดตรงนี้ มันเป็นลำดับ แต่ว่ามรรคมันต้องดำเนินไปต่อเนื่อง ที่นี้คนเราส่วนมากเห็นครั้งหนึ่งแล้วทิ้งไว้ ไม่เห็นเป็นเดือน มันไม่ต่อเนื่อง คือว่ามรรคมันขึ้นมาปั๊บ มันก็เสื่อม เจริญแล้วก็เสื่อมแล้วก็ขึ้นมาเจริญขึ้นไป แล้วก็เสื่อมอย่างนี้ มันไม่สม่ำเสมอ

ที่นี้พระปฏิบัติเขาจะทรงเลย ทรงสมาธิแล้วสติปัญญา พิจารณาไปเรื่อย แล้วก็ว่างก็เข้าพักจิตในสมาธิ แล้วพิจารณาไปเรื่อย มันก็ทำลายไปเรื่อย เหมือนตัดกิเลสไปเรื่อยๆ

ถาม คือพิจารณาตอนทำสมาธิใช้ไหมคะท่าน

ตอบ ได้ จริงๆแล้ว พิจารณาตอนจิตมีกำลังของสมาธิ จิตสงบแล้วพักจิตในความสงบแล้ว หรือเดินจงกรมก็ได้ หรือว่าบางทีถ้าคนที่เขาทรงสมาธิได้ พอเขานั่งปั๊บ เขาอยากพิจารณา พิจารณาเลย ถ้าพูดถึงตามสมมุติ

เขาเรียกว่าใช้ปัญญาอบรมสมาธิเลย ใช้สติปัญญา พิจารณาภายในกายเลย ยังไม่ต้องนั่งกำหนดสมาธิ ก่อน แต่จริงๆแล้วจิตท่านทรงสมาธิมาแล้ว แต่ไม่พูด ถึง ว่าบางทีพิจารณาภายในเลยเข้าสู่ความสงบ นี่สติ ปัญญาที่พิจารณาภายใน มีสมาธิแฝง แล้วพอพิจารณา ภายใน มันเห็นความไม่เที่ยงไม่ใช่อัตถ์มันเข้าไป ความสงบอีก มันวางภายในนี้เรียกว่าปัญญาอบรมสมาธิ ก็ได้ หรือบางคนพอนั่งสมาธิ จิตมันไม่สงบก็ทำสมาธิ ไปก่อน พอจิตสงบ พักในความสงบแล้ว พอจิตถอน มาเหมือนคนตื่นมา มันมีกำลังในการทำงาน ที่นี้สติ ปัญญาที่พิจารณาภายในเข้าไปได้ เรียกว่าสมาธิ อบรมปัญญา มันก็กลับกันแค่นั้นเอง แต่ว่ามันต้อง ทำให้มันต่อเนื่อง ทำให้ต่อเนื่อง

ถาม แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่ามันถึง ว่ามันตัดกิเลสได้แล้ว

ตอบ เราเอามือถือไม้มาเล่มหนึ่ง ฟันแขนเราขาด เรารู้ใหม่ว่า มันขาด มันก็เห็นแบบนั้นในใจ รับประทานอาหารอิม รับประทานอาหารไปเรื่อยๆนี้ ถึงเวลามันอิม มันก็รู้

ในใจว่ามันอิม ไม่ต้องมีใครมาบอกเรา มันรู้ได้ด้วยตัวเอง คำว่าเป็น ปัจจัยตั้ง รู้ด้วยตนเอง มันเห็นชัดในใจ ตัดแขนมันก็รู้ว่าขาดไปแล้ว แขนกระเด็นไปแล้ว ตัดกิเลสมันก็รู้ว่ากิเลสมันหลุดไปแล้ว มันก็รู้ในใจเรา รับประทานอาหารอิม มันก็รู้ว่าอิมแล้ว ไม่ต้องมีใครมาบอก ทีนี้เราพิจารณา ถ้าสติปัญญาเราคอยสังเกตใจเราดีๆ พิจารณาภายในกายครั้งหนึ่งปั๊บบั่นวางชั่วคราว แล้วมันสติสมาธิถ้าไม่ทรงตัวปั๊บบ กิเลสก็เกิดอีก แล้วเราสติสมาธิทรงปัญญาพิจารณาไปอีก มันก็บางไปเรื่อยๆ วางไปเรื่อยๆ วางชั่วคราวไปเรื่อยๆ ถ้าเต็มรอบของมันปั๊บบ มันจะรู้เลย จจริงๆขณะจิตเดียว

ถาม ถ้ามันจะละหรือจะรู้อะไรมันจะเป็นขณะของมัน เหมือนที่หลวงตาท่านเคยพิจารณา ที่ท่านไม่ยอมไม่เอา ท่านว่ามันไม่มีเหตุมีผล ท่านต้องรู้ขณะของมัน

ตอบ ใช่ ขณะของมัน ใช่ถูกต้อง แต่ก่อนเราก็เคยเป็น ตอนแรกพอพิจารณาปั๊บบ กายวางไปส่วนหนึ่ง วัตถุประสงค์หายหมดเลย ขอภัยนะแค่เบื้องต้นเองเหมือนไม่มี

กิเลสเลย จิตมันว่างหมดเลย กำลังของมัน คือว่ากำลัง
ของมันแรงมากเลย พิจารณาวัตถุธาตุทั้งหลายแตก
ละเอียดหมดเลยในโลกนี้ กำลังของการพิจารณาธาตุ
นี้มันแตกไปถึงขั้น ๓ เลย แต่จริงๆ ละเอียดได้แค่ส่วน
เดียวอย่างเข้มข้นในส่วน ๓ ส่วน แต่การพิจารณาวัตถุ
ธาตุ มันแตกไปถึงขั้น ๓ เลย น้อยคนที่จะเป็นอย่าง
นี้ คุยกับเพื่อนพระไม่มีใครเป็นเลย เพราะว่าจิตของ
โสดาผลหรือสกิทาคามีผล ยังติดอยู่ในวัตถุ ยังมี
ความยินดียินดีร้ายอยู่ในวัตถุ แต่ตรงนั้นมันผ่านไป
เลย แล้วตอนนั้นกายมันเจ็บไปเลย มันก็ไม่มีเหตุมี
ผล มันก็รู้สึกอย่างนั้น ไม่มีเหตุมีผลมันก็ไม่เชื่อ มันก็
คอยสังเกต คอยสังเกตดูใจเจ้าของไปเรื่อยๆ จนมัน
กระเพื่อมขึ้นมา จนเห็นว่าเออมันยังอยู่นะ มันเป็น
แบบนี้ หรือแบบนี้คือตอนละรูปกายนี้ปั๊บ มันไม่เห็น
กิเลส แต่ว่ามันไม่มีเหตุมีผลนะ มันว่าง

นี่ตรงนี้ของระดับอนาคามีผลนะ จิตของผู้ทรงฌาน
สมาบัตินี้ เขากดกิเลสได้ขนาดนั้นเลย ระดับจิตมันทรง
ฌานเหมือนไม่มีกิเลส เหมือนไม่มีความโลภไม่มีความ

โกรธ ไม่มีความยินดีในกามทั้งหลาย ไม่มีกิเลสบีบ จิต
มันทรงไว้ ทรงไว้ในฉาน นั่นแหละท่านถึงสบาย พวก
ที่สร้างบารมีถึงพระโพธิสัตว์ พวกหลวงปู่ทวดสมเด็จพระ
โตะหลวงพ่อบาน นี่ก็ทรงฉานเอาไว้เลย มันเลยจิตใจไม่
ร้อนรุ่มไม่วุ่นวาย ทรงฉานกดทับกิเลสไว้ เหมือนหิน
ทับหญ้าไว้ แต่กิเลสยังมีอยู่ ท่านยังไม่จัดการ เพราะ
ท่านปรารถนาสูง ปรารถนาพระโพธิสัตว์ ปรารถนา
เป็นพระพุทธเจ้า กำลังของฉานนี้กดไว้เลย กดระดับ
ของพระอนาคามีผลเลย ใจสบายใจว่างเหมือนไม่มี
กิเลส แต่กิเลสมีอยู่ แต่ไม่วุ่นวายภายนอก ถ้ามันยัง
ไม่ แล้วมันยังสงสัย มันไม่มีเหตุมีผลแบบที่ว่า บางที
มันพิจารณา ก็ทะลุไปเลย ก็หายไป ว่าง จิตว่าง มัน
ก็เห็นรอยเดียวกันแหละ รอยครูบาอาจารย์ดำเนิน
พระพุทธเจ้า มันก็รอยเดียวกัน อย่าออกนอกทาง อย่า
แซงซ้ายแซงขวา ไปตามทางนี้แหละ ภาวนาไปเรื่อยๆ
มันก็จะเห็น เห็นทางที่ครูบาอาจารย์วางไว้ ที่ครูบา
อาจารย์บอกไว้

ถาม ถ้าอย่างเบื้องต้นที่นั่งอย่างนี้ ก็คือรู้ลมหายใจแล้ว ถ้า
ในกรณีที่มันคิดอย่างนี้ หมายถึงว่า ก็คือเรารู้ว่าคิด

แล้วเราก็ตัดไปแล้วก็กลับมาอยู่กับลมหายใจ ทำอย่าง
นี้ไปเรื่อยๆ

ตอบ ใช่ ถ้าความคิดมันไม่หยุด เราใช้ปัญญาพิจารณา ถ้า
ปัญญาพิจารณาแล้วมันวางไม่ได้ กลับมาใช้สมาธิตัด
กลับมากำหนดลมก็ได้ ที่เรากำหนดนี้ มันจะตัดความ
คิดมันออกไป เมื่อสติสมาธิตั้งมั่นแล้วทิ้งลม มีสติ ยก
อารมณ์ขึ้นมาพิจารณาใหม่ก็ได้ ถ้ามันยังค้างอยู่ในใจ
มันสลับกันนะ ๑.ใช้ปัญญาก่อน ปัญญาไม่มีกำลังที่จะ
ตัดอารมณ์ได้ ๒.ใช้สมาธิ สลับกันอย่างนี้ มีอารมณ์ก็ใช้
ปัญญาพิจารณา แต่สติปัญญาที่ไม่มีกำลัง มันพิจารณา
ละอารมณ์ไม่ได้ ก็ใช้สมาธิ เพราะเพียงแต่เราตั้งสติ
กลับมาที่ลมหรือกลับมาที่พุทโธ สัก ๒ - ๓ นาที ถ้า
เราจดจ่อจริงๆนะ สติสมาธิจดจ่อจริงๆ ความคิดมันจะ
หายไป

เมื่อความคิดหายไป สติสมาธิอยู่ ณ ปัจจุบันอยู่ที่ลม
หรือที่พุทโธนี้ เราารู้สึกว่าสติสมาธิทรงตัวแล้วบ๊ีบ วาง
ลมวางพุทโธ ให้มีสติอยู่ปัจจุบัน คุณใจเรา คุณความ

คิดของเรา แต่ว่าถ้าเรายังข้องใจในอารมณ์ที่เรายังไม่
ไม่ได้ ตอนนี้นัยกขึ้นมา เผอิญหน้าเลย เพราะสติสมาธิ
ถ้ามีกำลังแล้ว นึกถึงอารมณ์เก่าขึ้นมา แล้วใช้ปัญญา
พิจารณาใหม่ บางทีปัญญานี้มันคมมันก็ตัดขาด ตอน
แรกตัดไม่ขาดใจ นี่เรายกอารมณ์ขึ้นมาพิจารณาใหม่
ถ้าสติปัญญาคมมันก็วางได้ ถ้ารู้ว่าสติปัญญายังไม่คม
อาจจะเก็บใส่ลิ้นชักไว้ก่อน ยังไม่ต้องเอาเรื่องนั้นขึ้น
มาพิจารณา ก็มีสติคุมใจต่อไป ถ้ามันคิดขึ้นมาอีกค่อย
พิจารณา แต่บางคนเขาอยากจะจัดการให้เสร็จสิ้น
ไปเลย ตอนแรกเห็นอารมณ์เกิดขึ้น แล้วใช้สติปัญญา
พิจารณาอารมณ์ แล้วมันละไม่ได้ อารมณ์นั้นมันติด
อยู่ในใจ แล้วจิตไม่มีกำลัง เขาตัดมันด้วยสมาธิเพื่อ
ตัดอารมณ์ไปก่อน แต่ว่าเมื่อสติสมาธิเกิดขึ้นแล้ว เขา
อยากจะเผอิญหน้าอารมณ์นั้นอีก กับกิเลสนั้นอีก เขา
จะยกอารมณ์นั้นขึ้นมาเลย แต่ถ้าเราคิดว่ากำลังยังไม่พอ
ก็อย่าไปสนใจอารมณ์นั้น เก็บใส่ลิ้นชักไว้ก่อน
แล้วเรามีสติอยู่กับปัจจุบันไปเรื่อยๆ แล้วถ้ามันผุดขึ้น
มาใหม่ ก็ใช้สติปัญญาพิจารณาใหม่

มันต้องค่อยๆศึกษา ขบวนการของจิตไป มันก็จะฉลาดเอง มันก็จะรู้จักพลิกแพลง ว่าเราจะจัดการกับกิเลสอย่างไร

ถาม มันก็คงเหมือน บางครั้งเรามีปัญหามีอะไรอยู่เรายังคิดไม่ออก แต่พอไม่ได้นึกถึงมัน ไปนึกถึงเรื่องอื่น ปล่อยวางไปสักพักหนึ่ง มันก็จะเกิดขึ้นมาเอง อย่างนั้นหรือเปล่าคะ

ตอบ ใช่ ถูกต้อง เพราะวันนั้นเรายังไม่วางปัญหาจริงๆ เพียงว่าเหมือนว่าเราเลี่ยงปัญหา หลบปัญหาไปก่อน แต่เดี๋ยวสักพักมันก็จะคิดขึ้นมาอีก แล้วเราก็ต้องใช้สติปัญญาพิจารณาละไปอีก

ถาม แล้วอย่างคนที่ เป็นโสดาบัน เขาจะรู้ไหมครับ ว่าตัวเขาเองเป็น

ตอบ รู้ แต่คนหลงก็มีนะ คนหลงพอเห็นสภาวะธรรมอะไรเกิดขึ้น เห็นแสงสว่างโสภาอะไรต่างๆ อย่างสภาวะธรรมเห็นครั้งเดียว ก็ไปจับเอา เพราะว่ากิเลสมันอยากจะ

เป็นอยู่แล้ว บ๊ีบเราเป็นแน่เลย โสดาบัน จับแล้ว ทั้งๆที่ยังมีต่อไปว่าจิตมันเสื่อมแล้ว ก็ว่ายังเป็นอยู่ จะไม่ค่อยปล่อยวาง นึกเลสมันก็จะหลอก แต่ว่ามันจะรู้ รู้ทุกขั้นตอน

ถาม เพราะว่าคำว่าโสดาบันนี้เป็นบัญญัติ แต่ว่าต่างกับปุถุชนอย่างไร

ตอบ อ้าวเมื่อก็ไม่ได้ฟังหรือ (ผมมาไม่ทันครับ) โสดาบันจะละความโลภ ให้บรรเทาเบาบางลงไป พอใจในสิ่งที่ตัวเองมีอยู่ ถ้าเป็นฆราวาส หาทรัพย์ภายนอกตามสติปัญญา ที่ฟังจะแสวงหาได้ แต่อยู่ในขอบเขตของศีล ๕ อันนี้เรื่องของความโลภ ที่นี้เรื่องของความโกรธ มันจะดับความอาฆาตพยาบาทได้ มีความโกรธอยู่ แต่มีสติปัญญาที่จะละได้ อีกเรื่องหนึ่งที่ปุถุชน ถ้ายังไม่เป็นโสดาบัน ปุถุชนจะยึดมั่นถือมั่นในร่างกายตน เมื่อโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนจิตใจก็เป็นทุกข์ มรณภัยบังเกิดขึ้น จิตใจก็สะดุ้งกลัวหวั่นไหว อันนี้ปุถุชน แต่ถ้าจิตของพระโสดาบัน ที่ท่านละความยึดมั่นถือมั่นในร่างกายตนได้ส่วนหนึ่งจาก ๓ ส่วน ละได้ส่วนหนึ่ง

ท่านจะเห็นว่าร่างกายไม่ใช่จิตนี้ จิตนี้ไม่ใช่ร่างกาย
นี้ ท่านเห็นว่าร่างกายประกอบไปด้วย ธาตุดินธาตุน้ำ
ธาตุลมธาตุไฟ เห็นแค่ส่วนหนึ่งนะ ออกส่วนเดียวปั๊บ
เมื่อโรคภัยไข้เจ็บบังเกิดขึ้น ท่านก็รู้เลยว่า จิตท่านไม่
หวั่นไหว เมื่อร่างกายแตกสลาย จิตท่านก็ไม่นี้กกลัว
ท่านก็ดูแลรักษาไปตามหน้าที่ เพราะมันขาดจากกัน
จิตมันรู้ว่าร่างกายนี้ไม่ใช่จิตนี้ จิตนี้ไม่ใช่ร่างกายนี้

ถ้าจิตของปุถุชนจิตกับกายมันอยู่ด้วยกัน จะยึดมันถือ
มันว่าเราตลอด นอกจากว่าบางครั้ง ถ้ามีทุกข์เวทนา
ปั๊บเราพยายามที่จะแยกใจออกจากกาย อันนี้คือมรรค
ที่พิจารณาว่ากาย เราพยายามพิจารณาปล่อยวางมันนะ
กายนี้ไม่เที่ยง ไม่ใช่ตัวตนนะ แต่พระโสดาบันปั๊บท่าน
จะดูแลรักษาร่างกายตามหน้าที่ ร่างกายจะแตกเมื่อ
ไหร่ก็ช่าง จะดูแลรักษาตามหน้าที่ ท่านก็ไม่กลัว
แต่ว่าท่านจะเสียดายหน่อยเดียว ถ้าท่านยังอยู่ใน
สภิกาคามีมรรคหรือโสดาบันผลนี้ ท่านก็อยากจะบำเพ็ญ
ภาวนาให้ถึงที่สุด แต่ว่าถ้ามันแตกท่านก็เสียดาย
หน่อยเดียว ว่ายังไม่ถึงที่สุด หรือว่ายังไม่เท่าไร

เลยก็ต้องหมด แต่ท่านไม่กลัวแล้ว เพราะท่านไม่มี
ชาติที่ ๘ ทีนี้ถ้าท่านบารมีเข้มข้นก็เหลืออีกชาติเดียว
ถ้าอย่างกลางก็ ๓ ชาติ อย่างหย่อนก็ไม่เกิน ๗ ชาติก็
สบาย

ถาม ปัจจุบันพระธรรมเทศนาก็เยอะแยะ ของครูบาอาจารย์
ที่เทศน์สอนก็เยอะ อย่างสมมุติผู้มีปัญญา เขาก็มา
อ่านหนังสือ เป็นสัญญาณะ คือฟังอ่านรู้มาว่าเป็น
แบบนี้ แล้วถึงเวลาเกิดขึ้นจริง เขาก็พยายามทำตาม
คือสภาวะจิตอาจจะยังไม่ถึง แต่ว่าเขารู้ ว่ารูปกับนาม
มันแตกมันแยกกันอะไรอย่างนี้ เขาก็พยายามทำตาม
นั้น ทำตัวให้เป็นแบบนี้ มันจะต่างกันไหม กับคนที่ได้
โสดาบันแล้วกับคนที่มีปัญญาแล้วพยายามทำตามนั้น

ตอบ มันเป็นความจำ ความจำที่เราศึกษา แต่มันยังไม่เป็น
ความจริงที่ใจ ยังไม่เห็นที่ใจ เหมือนว่า หลวงพ่อชา
ท่านบอกเรื่อย แต่ท่านสอนชาวต่างประเทศนะ ผล
ไม้เนื้อมันกรอบ มันหวานมันนะ อร่อย เธอต้องลองรับ
ประทานดู ต้องไปลองบำเพ็ญศีลสมาธิปัญญาดู ถ้า

มันถึงปีบ มันก็จะรู้ว่าผลไม้นี้หวาน มันอร่อยนี้เป็นยังไง มันจะรู้ได้ด้วยใจตัวเอง แต่ถ้าเราอ่านศึกษาตำรา มาศึกษาแนวทางมา แต่ว่าเรายังไม่ดำเนินทางจิตของเรา มันก็ไม่เห็นไม่รู้ มันก็เป็นความจำ ครูอาจารย์นี้บางที่เรียนมา ปริญญาโทปริญญาเอกจบมา สอนนักศึกษาปริญญาตรีนี้ เขาเอาความจำมาสอน บางที่บางคนก็ประพฤติผิดศีลธรรม จำมาสอนเฉยๆ สอนได้ทุกอย่าง

ถาม ถ้าสอนได้แล้วเขาพยายามทำตัวให้เป็นไปตามนั้น

ตอบ พยายามทำให้เป็นตามนั้นก็ถูก แต่ว่าแล้วแต่อินทรีย์บารมี ถ้าบารมีแก่กล้าพอที่จะบรรลุนิพพาน ก็บรรลุได้ แต่ว่า พยายามทำให้เป็นตามที่สอนนะ ถูกต้อง ต้องพยายามทำตามนั้น ถ้าในการปฏิบัติก็ศีลสมาธิปัญญา ต้องไปตามนี้

ถาม ฟังวันนี้แล้วยังทำให้รู้ว่ามันยากขนาดไหน

ตอบ ก็มันทำสมาธิไปทุกๆวัน อยากริจารณากายวันไหน ก็พิจารณาไป ฝึกซ้อมพิจารณาไว้ ให้มันแคล่วคล่องชำนาญ

ถาม จากมรรคมาผลนี้ ในทุกชั้นนั้น จะทราบไหม

ตอบ จากมรรคมาผลนี้ การที่จะตัดกิเลสได้ มันแค่ขณะจิตเดียว ทุกชั้นตอน

ถาม ทั้ง ๔ ชั้นตอนเลยหรือคะ

ตอบ ใช่ ทุกชั้นตอน แต่ลักษณะมันก็แตกต่างกันไป ขณะจิตเดียวมันกว้าง แต่ว่าหมายถึงอินทรีย์บารมีมันแก่กล้า มรรคที่มันดำเนินมา มันสะสมมาเรื่อย จนแก่กล้า แล้วมันรวมเป็นหนึ่งเดียว อยู่ที่ใจ แล้วตัดกิเลสก็ขณะจิตเดียว ที่มันรู้ เห็น และปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่น มันขณะจิตเดียว

แต่การพิจารณา เช่นเราพิจารณากายเข้าไปสู่ความสงบนั้นะ พิจารณาเห็นกายไม่เที่ยง ไม่ใช่ตัวตน เกิดสลดสังเวช เกิดปิติ หรือไม่เกิดสลดสังเวช เกิดปิติ หรือไม่เกิดสลดสังเวช ไม่เกิดปิติ เกิดความสุข พิจารณากายไม่เกิดสลดสังเวช ไม่เกิดปิติ ไม่เกิดสุข เข้าอุเบกขालะ ในชั้นตอนแต่ละชั้น เช่นชั้นแรกนะ เอาชั้นแรก

พิจารณากายเข้าสู่ความสงบแล้วปั๊บ มันวางชั่วคราว เวลาจิตพักในความสงบ เวลาออกมา สติสมาธิมันจะเริ่มทรงตัว อารมณ์ ตาเห็นรูป หูได้ยินเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นสัมผัสรส กายสัมผัสเย็นร้อนอ่อนแข็ง บางทีสติสมาธิมันทรงตัวไม่ค่อยกระเพื่อม อันนี้ชั่วคราว วางความยึดมั่นถือมั่นในกายชั่วคราว มันลักษณะคล้ายๆ กัน แต่ว่าถ้ามันเต็มรอบของมัน มันเห็นปั๊บบันขาดเลยจากการเห็นบ่อยๆนี้ ถ้ามันเห็นครั้งสุดท้ายนี้ปั๊บบันหลุดเลย มันเป็นขณะจิตเดียว หลุดเลย มันไม่เหมือนกับว่า เห็นชั่วคราวแล้วเดี๋ยวก็เกิดกิเลสอีก เกิดความพอใจไม่พอใจอีก มันคล้ายๆกันนะ พิจารณาครั้งเดียวแล้วมันหลุดเลย แต่ว่าครั้งนั้นอาจจะเป็น ครั้งที่ ๑๐๐ ครั้งที่ ๑๐๐๐ ก็ได้จากการพิจารณา มา แต่ไม่รู้จะหลุดตอนไหน พอมันเห็นแล้ว มันขัดมันก็ปล่อยวาง มันก็รู้แล้ว

ถาม แม้กลับมาอีกก็

ตอบ ไม่กลับแล้ว มีแต่กิเลสส่วนที่เหลือที่จะต้องละ กิเลสส่วนหยาบที่มันละไปแล้ว มันไม่กลับมาแล้ว ไม่มีการ

กลับ แต่ว่าระหว่างที่เราเดินมรรคนี้ มันมีเจริญเสื่อม
บางที่จิตมันพิจารณาแล้วมันเจริญ บางที่จิตมันก็เสื่อม
จิตมันก็หย่อน ในทางเดินมรรคนะที่ยังไม่ทรงตัว อัน
นี้แต่ว่าถ้าละกิเลส ตัดกิเลสออกไปแล้ว พระโสดาบัน
ละกิเลสไปได้ส่วนหนึ่งใน ๔ ส่วนปั๊บ กิเลสส่วนที่ละ
ไปแล้วไม่มีทางกำเริบขึ้นมาเลย ไอ้กิเลสที่มันยังมี
อยู่ ความโลภ ความพอใจไม่พอใจ ส่วนละเอียดมันมี
ความยินดีในกามทั้งหลายมันมี แต่ว่าไอ้ของหายาบไม่มี
แล้ว มันมีส่วนละเอียดที่มันมีน้อยลง เหลือน้อยลงแล้ว
เหมือนน้ำเต็มแก้วนี้ ละไปได้ส่วน น้ำมันก็จะเหลือ ๓
ส่วน ถ้าละไปอีกส่วนก็เหลือครึ่งเดียว มันจะไม่มีน้ำ
กลับขึ้นมาอีกแล้ว แต่ว่าระหว่างเดินมรรคหรือว่าน้ำ
๔ ส่วน เวลามันล้นออกมาแล้ว ถ้ามรรคมันยังไม่บรรลุ
ผลปั๊บ เดียวน้ำมันอาจจะท่วมขึ้นมาอีกได้ ขึ้นๆลงๆได้
เป็นแบบนี้

มันเห็นชั่วคราวแล้ว มันก็ปล่อยวางชั่วคราว แล้วตัด
กิเลสมันก็เห็นถาวรแล้ว มันปล่อยวางถาวร โดยเด็ด
ขาด

ถาม มันแตกต่างกันอย่างชัดเจน

ตอบ ชั่วคราวมันก็วางชั่วคราว มันไม่ขาด เหมือนมีดมันตัดกิ่งไม้ มีดมันที่อ ฟันมันก็เหมือนบุเท่านั้น มันไม่ขาด ก็บุๆไปเรื่อยๆ เราฟัน ๑๐ ครั้ง ๒๐ ครั้ง บางทีฟันครั้งที่ ๑๐๐ อาจจะขาดพับ นะตรงนั้นมันรู้

ถาม ตอนที่ท่านเห็นข้างนอกสลายไปหมดแล้ว ยังติดอยู่ข้างในเพราะยังไม่พิจารณา คือลูกลงไม่ค่อยเข้าใจว่าทำไมการที่เห็นข้างนอกมันสลายลงไปแล้ว คือทำไมยังต้องกลับมาพิจารณาข้างใน มันไม่เหมือนกันหรือคะ ระหว่างกายข้างนอกกับกายข้างใน

ตอบ ไม่เหมือนกัน จิตมันมีอุปาทานความยึดมั่นถือมั่นในกายตนมากกว่ากายข้างนอก กายคนอื่นเราจะไม่ยึดเท่าไรหรอก แต่จิตมันละเอียด มันจะยึดภายในกายตน เป็นตัวเป็นตน เป็นทิฐิมานะมากกว่า ฉะนั้นต้องทำลายภายในกายตน ข้างนอกมันจะหลุด มันเห็นภายนอกมากๆก็หลุดไปได้เพียงส่วนเดียว

เบื้องต้นนี้ ก็เลสอย่างหยาบ มันก็พิจารณาแค่
มรณานุสติ อากา ๓๒ มันก็ละได้แล้ว ชั้น ๑ นะ ถ้าจะ
ละเอียดขึ้นไป ก็พิจารณากายละเอียดขึ้น อากา ๓๒
ก็ดี หรืออสุภกรรมฐานก็ดี มันละชั้น ๒ พอละเอียดขึ้น
อสุภกรรมฐานธาตุกรรมฐาน ไปสู่ความว่างชั้น ๓

แต่ว่าการพิจารณาระ อูบาทานความยึดมั่นถือมั่นใน
กายตน ในเบื้องต้นนี้ บางทีพิจารณาแล้ว เกิดสลด
สังเวช เกิดปีตินี้ ถ้าผ่านไปแล้วยะ พิจารณาไปแล้ว
ไม่เกิดสลดสังเวช มันเกิดปีติเลย แล้วพิจารณาละเอียด
ไป ปีติจะหายไป เกิดความสุขเลย แล้วพิจารณากาย
ในกายละเอียดไป พิจารณาอสุภกรรมฐานไป มันจะ
เข้าสู่ความว่างเลย คือจะไปชั้น ๓ แล้ว พิจารณาธาตุ
กรรมฐานไป เข้าสู่ความว่างเลย ปีติไม่เกิด สุขไม่
เกิดแล้ว อันนี้มันจะละเอียดไป หมายถึงว่าผู้นั้น ต้อง
พิจารณาอย่างซ้ำซ้อนแล้ว ชำนาญแล้วมาก ละเอียด
เข้าไปแล้ว มันจะเข้าไปถึงความว่างเลย ความว่างของ
ใจ ที่มันจะปล่อยวาง ความยึดมั่นถือมั่นในกายตนได้
โดยสิ้นเชิง แล้วมันจะถอน ถอนอุปาทานความยึดมั่น
ถือมั่นในกายตน

ที่นี้มันก็จะหมดการพิจารณา หมายความว่า มันก็จะ
ไม่สงสัยในกายชายในกายหญิง มันเห็นมันก็รู้ทั่วถึง
ไปหมดเลย คือเพราะมันพิจารณามาเป็นร้อยเป็นพัน
เป็นหมื่นรอบแล้ว มันจะรู้ละเอียดมากเลยในกายคน
นี้นะ มองหนึ่งก็สั๊กแต่ว่า มองคน มองรูปนี้ ก็สั๊กแต่
ว่าเห็น มันไม่ต้องพิจารณาลงไปละเอียด ถ้ามันถอน
แล้วนะ แต่ว่าตอนที่มันจะถอนนี้ บางทีพิจารณาไป
อสุภกรรมฐานธาตุกรรมฐานปั๊บ ไปสู่ความว่างเรื่อยๆ
ปั๊บ แล้วมันถอนเอง จนเห็น สมมติว่ามองแขนเรา
นี้ปั๊บ มันก็รู้ถึงอสุภะ รู้ถึงธาตุ โดยไม่ต้องคิดนึก มันรู้
มันซึมไปหมด รู้สึกแบบ มันจะถอนแล้ว ที่สุดมันจะ
ถอน หมายถึงมาถอนมาอยู่ในกาย ณ ปัจจุบันนี้ กายที่
เป็นอดีตก็เห็นแล้ว กายที่แปรเปลี่ยนในอนาคตก็เห็น
แล้ว กายปัจจุบันปั๊บมันถอน คือไม่ต้องพิจารณาเลย
มันปล่อยวางกายปัจจุบัน เพราะมันรู้ว่า กายทั้งหมด
ทุกคนนี้ มันเป็นธาตุดินธาตุน้ำธาตุลมธาตุไฟ จะเหมือนๆ
กันหมดเลย แล้วมันวางใจ ตรงนี้ แต่ว่า แล้วแต่ตอนที่
มันปล่อยวาง แล้วแต่จริตนิสัยแต่ละบุคคลนะ ต้องไป
ถามครูบาอาจารย์องค์อื่นๆบ้างว่าเหมือนกันหรือเปล่า

แต่ว่าของเราเป็นแบบนี้ เป็นคือมันวาง มันถอน มัน
ถอนมาจนเห็นว่า มองดูรูปก็รู้ว่า ในรูปนี้ มันไม่เที่ยง
มันไม่ใช่ตัวตน มันเป็นปฏิญูล แล้วก็ไม่มียินดียินร้าย
มันก็สักแต่ว่าเห็น

เราเอามีดอีโต้มาเล่มหนึ่ง ฟันแขนเราขาด เรารู้ใหม่ว่า
มันขาด มันก็เห็นแบบนั้นในใจ รับประทานอาหารอิม
รับประทานอาหารไปเรื่อยๆนี่ ถึงเวลามันอิม มันก็รู้
ในใจว่ามันอิม ไม่ต้องมีใครมาบอกเรา มันรู้ได้ด้วยตัว
เอง คำว่าเป็น ปัจจัยตั้ง รู้ด้วยตนเอง มันเห็นชัดในใจ
ตัดแขนมันก็รู้ว่าขาดไปแล้ว แขนกระเด็นไปแล้ว ตัด
กิเลสมันก็รู้ว่ากิเลสมันหลุดไปแล้ว มันก็รู้ในใจเรา รับ
ประทานอาหารอิม มันก็รู้ว่าอิมแล้ว ไม่ต้องมีใครมา
บอก ทีนี้เราพิจารณา ถ้าสติปัญญาเราคอยสังเกตใจ
เราดีๆ พิจารณาภายในกายครั้งหนึ่งปั๊บบันวางชั่วคราว
แล้วมันสติสมาธิถ้าไม่ทรงตัวปั๊บบ กิเลสก็เกิดอีก แล้ว
เราสติสมาธิทรงปัญญาพิจารณาไปอีก มันก็บางไป
เรื่อยๆ วางไปเรื่อยๆ วางชั่วคราวไปเรื่อยๆ ถ้าเต็มรอบ
ของมันปั๊บบ มันจะรู้เลย จริงๆขณะจิตเดียว

